

Za gospodarje

Maribor, dne 6. junija 1934.

VI. kongres slov. vinogradnikov.

VI. kongres slovenskih vinogradnikov se je vršil v Mariboru dne 26. in 27. maja. Ob tej priliki je bilo ugotovljeno, da je med 25.000 slovenskimi vinogradniki le 349 izvršujočih članov, ki plačujejo članarino. Na kongresu je bilo sklenjeno razširiti organizacijo in sicer ne toliko s pomočjo tiska, ampak agitacije od moža do moža.

Resolucije.

Na kongresu so bile sprejete naslednje resolucije:

1. Zakon o vinu in pravilnik k temu zakonu naj se najstrožje izvajata v vsakem pogledu.

2. Država kakor tudi banovina naj pospešujeta v največji meri produktivno vinarsko združništvo. Le skupna zadruga predelava grozdja in prodaja na ta način negovanih vin enotnega tipa more rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker se pa take produktivne zadruge morejo ustanoviti radi velikih investicijskih stroškov le z javnimi podporami, se naj v to svrhu v državni kakor tudi v banovinski proračun unesejo primerni zneski. Samo strokovnjaki naj vodijo take zadruge. S sredstvi, ki bodo na razpolago, naj se vsako leto razpolaga tako, da more zadruga za zadruge takoj pričeti z delom.

3. Pri vseh trgovinskih pogajanjih z inozemstvom naj se gleda na to, da se dosežejo čim večje ugodnosti za izvoz našega namiznega grozdja in vina v inozemstvo. K tem pogajanjem naj se pritegne vinogradnik-strokovnjak kot delegat. Naj se skuša doseči ob priliki trgovinskih z v poštevh prihajajočimi državami, da dovolijo uvoz našega vina odnosno namiznega grozdja v čim večjih kontingentih, ali čim nižje uvozne carine, odnosno drugačne ugodnosti.

4. Osnuje naj se poseben konzorcij v svrhu izvoza vina v inozemstvo, osobito v Ameriko.

5. Ukine naj se vsaka carina na galicu, žveplo in sploh na vsa sredstva za pokončevanje škodljivcev in bolezni.

6. Pri podeljevanju dovoljenj za vino-toče naj se postopa strogo po zakonu.

7. Devizni predpisi močno otežkočajo izvoz našega vina. Dokler se ti predpisi ne ukinejo, naj se dajejo dovoljenja tudi posameznim vinskim producentom, ki vino izvažajo.

8. Dovolijo naj se zopet brezobrestna posojila revnim vinogradnikom pri obnovi vinogradov v Dravski banovini, po predhodnem pregledu in uradno odobrenem načrtu.

9. Zahtevamo strožjo oblastno kontrolo nad privatnimi trsnicami. Dognano je, da se v veliki množini prodajajo trte po nekoncesioniranih trsničarjih in to ne glede na čistost sorte in podlage.

10. Kraljevska banska uprava naj potom sreskih načelstev dostavi vsem občinom seznam trsničarjev, ki imajo od kmetijskega ministrstva dovoljenje za trsničarski obrat, da dobijo vinogradniki vpogled, kje morejo dobiti zajamčeno pristno trsje.

11. Strogo naj se prepove krošnjarjenje in prodaja trsnih cepljenk po sejmljih.

12. Zakotni trsničarji, ki so v veliko škodo celokupnemu trsničarstvu, se naj najstrožje kaznujejo.

13. Strogo naj se izvaja zakon oziroma pravilnik o pospeševanju vinogradništva, glasom katerega je vsako razmnoževanje samorodnic zabranjeno. Odpada naj člen 48 v finančnem zakonu za leto 1934-35, po kateri določbi bi smel obdržati vsak vinogradnik še 500 samorodnih trsov.

14. Obnavljajo naj se samo najboljše vinorodne gorice in opustijo vse slabše ter neprikladne lege.

15. Načeloma naj se pri banski upravi v Ljubljani postavi za vinogradništvo,

kletarsko nadzorništvo in za sadjarstvo po en poseben referent za vsako panogo.

16. V vinorodnih srezih naj se postavijo posebni specialisti za vinarstvo.

17. Celokupna trošarina na vino naj se določi maksimalno po 1 Din od litra.

18. Trte cepljenke naj se oddajajo po znižanih cenah vsaj iz banovinskih trsnic vinogradnikom, ki so izkrčili samorodnice v vinorodnih legah.

19. Banska uprava naj stavi v svojem proračunu primerne postavke za prirejanje vinskih sejmov, vinskih razstav in strokovnih ekskurzij vinogradnikov.

20. Strokovni nasveti od strani kmet. poskusnih in kontrolnih postaj naj se vinogradnikom dajejo brezplačno. Taka, ki se danes od vinogradnikov za male analize (alkohol, kisline in hlapljive kisline) zahtevajo, naj odpadejo.

Odbor.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika narodni poslanec Lovro Petovar iz Ivanjkovcev; za podpredsednika veleposestnik Alojzij Šiker iz Šmarjete ob Pesnici; v odbor pa gg.: Josip Iljaž iz Bizeljskega, inž. Bogdan Ferlinc iz Ljubljane, Clotar Bouvier iz Gornje Radgone, Karl Korath iz Črešnjevcev, Franc Kirin od Sv. Križa pri Kostanjici, Franc Gombač iz Ljubljane, Stanko Toplak iz Dolnje Lendave, Ivan Šerbinek iz Vrtič, Anton Šega iz Ptuja, Franc Brumen mlajši iz Krapja pri Ljutomeru, Jakob Žnidarič iz Ljutomera in Jože Zabavnik iz Maribora.

*

Konjske dirke v Ljutomeru.

Konjske dirke, ki so bile v nedeljo 27. majnika radi hudega deževja odložene, so se izvršile na praznik v svojem celem sporedu in ob številni udeležbi občinstva in raznih dostojanstvenikov. Med drugimi so prisostvovali: sreski načelnik dr. Farčnik, narodni poslanec Beukc, banski svetnik Skuhala, zastopniki centrale in kasaškega društva v Mariboru itd. Letošnje dirke na Cvenu so imele svoj poseben pomen, ker so bili prvič prijavljeni triletni konji žrebca Petra Mozarta, ki je bil gotovo naj-

boljši plemenjak, kolikor jih je kedaj stalo v žrebčarni na Cvenu. Žal, da je leta 1932 poginil. Vsi njegovi produkti se odlikujejo po korektni zunanosti, po dobri hoji, hitrosti, mirnosti in volji do dela. Dirka pa je tudi zategadej pridobila na zanimivosti, ker se je je s svojimi konji udeležil tudi g. Franc Filipič iz Maribora, ki je priznано najboljši jugoslovanski kasaški vozač. To je brezdvomno lahko v ponos kmetiskim rejcem, da se s svojimi konji ne ustrašijo težke konkurence. In res, izšli so iz boja zmagoviti in doprinesli dokaz, na kakem višku je že ljutomerska kmetška reja. G. Filipič je sicer imel izvanredno smolo, da si ni mogel izvojevati razven v drugi hitvožnji nobene zmage. Nekaj pa se morejo kmetiski vozači pri njemu učiti, namreč, kako je treba konje pravilno vpreči in pripraviti za dirko. V naslednjem pričbujemo kratek potek dirk:

V hitu je bila zmagovalka in sicer v prvi in v tretji vožnji Lenčika, v drugi pa Krista. Končni rezultat je bil: Lenčika g. Novak Alojzija iz Banovcev, ki jo je vodil g. Ludvik Slavič iz Grabe; druga Krista g. Filipiča iz Maribora; Nandica g. Marka Slaviča iz Ključarovcev, in Uskica g. Jožefa Slaviča iz Bunčanov st. si delili tretjo in četrto nagrado. Uspeh Lenčike, ki je plemenska kobila, stara 7 let, je treba posebej poudariti. Je pač produkt Rodauna.

V dirki za triletne konje je zmagal Peter Pilot g. Ludvika Slaviča iz Grabe; sledili so Vida g. Puconja Franca iz Cvena, Nevenka g. Slaviča Lojza iz Banovcev, Pera g. Jakoba Rajha iz Ljutomera, Drina g. Joška Slaviča iz Bunčanov, Ilona, Friks, Mura, Dorica in Olga. Vsi triletniki so bili produkti Peter Mozarta, razven enega in sicer Ilone od Plunger jr. Kakor smo že rekli, so to krasne živali v dobri formi in so naravnost vzbujale občudovanje občinstva. Tudi časi so bili zadovoljivi, saj so šli triletniki večinoma pod dve minuti. Najboljši je bil pač Peter Pilot, kojega priporočamo k. banski upravi za nakup kot plemenjaka.

V dirki za tri do 12letne konje je zmagala Nevenka g. Slavič Alojzija, druga je bila Mura g. Jureš Franca iz Bunčanov, tretja Ilona g. Filipiča Franca iz Maribora, četrta Drina g. Slavič Joškota,

in peta Vida g. Puconja Franja iz Cvena. V tej dirki je dobro hodil Drago g. Wreg Riharda iz Ljutomera, ki je imel dodatka 220 m in dosegel najboljši čas.

Posebno zanimiva je bila dvovprežna dirka za tri- do 12letne konje, v kateri je po hudem boju zmagal par Zarja-Rodana II. g. Vaupotič Joškota in Babič Franca; druga sta bila Stella-Uskica g. Šumak Mirkota in Slavič Joškota; tretja Krista-Baja g. Filipiča iz Maribora; četrta Lenčika-Friks g. Novak Alojzija in Heric Franca, peta Mura-Slavka g. Jureša Franca iz Bunčanov. Vsi vozači so napeli vse sile, da si pribore zmago in je bila med prvimi tremi pari borba napeta do cilja. Pozornost je vzbujala vprega g. Filipiča iz Maribora.

Vodstvo dirke je bilo v rokah predsednika g. Alojza Škofa iz Ljutomera. Vse dirke so potekle brez kake nezgode in v lepem redu. Banska uprava je dala podporo v znesku 5000 Din. Ta priredba je nov dokaz, kako važna je kmetijska konjereja američanskih kasačev v Ljutomerskem srezu.

Razna obvestila.

Banov. kmetijsko-gospodinjstva šola v št. Juriju pri Celju prične šolsko leto 1934-35 dne 17. septembra t. l. ter traja 10 mesecev. Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih kmetov za dobre kmetijske gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetijskega dela in jih ohraniti naši kmetijski hiši. Temu primerno je usmerjen praktični in teoretični pouk šole. Sprejemni pogoji so: 1. starost vsaj 16 let, 2. dovršena osnovna šola, 3. moralna neoporečnost, 4. popolno telesno zdravje. Pouk je praktičen in teoretičen in obsega poleg verouka, vzgojeslovja, spisa, računstva, nauka o higijeni in ravnanju z bolniki vse važnejše kmetijske predmete, katere mora umeti vsaka dobra kmetijska gospodinja, kakor: poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, gospodarsko in gospodinjstvo knjigovodstvo ter gospodinjstvene predmete: kuhanje, oskrba perila, šivanje, pletenje, tkanje in drugo. Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Mesečna oskrbnina znaša 25 do 350 Din po gospodarskem stanju staršev, ker dovoljuje banska uprava in sreski

kmetijski odbori gospodarsko šibkejšim kmetijskim prosilkam mesečne prispevke. Zato morajo one, ki žele biti deležne banovinske podpore, priložiti uradno potrdilo o gospodarskem stanju, obsegu posestva staršev in višini državnega davka, najbolje na formularju »Uverenje o imovinskem stanju«, ki se dobi pri občini ali srezu. Za prispevek domačih sreskih kmetijskih odborov mora prositi vsaka direktno, zato je najbolje, če vložijo prošnjo za sprejem na zavod potom sreskega kmetijskega referenta. Lastno-ročno spisano prošnjo s kolekom 5 Din je vposlati na vodstvo šole direktno ali potom sreskega kmetijskega referenta vsaj do 10. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, нравstveno spričevalo in obvezo staršev oziroma varuha (kolek 2 Din), da bodo plačevali oskrbnino, in one, ki reflektirajo na štipendijo, predpisano »Uverenje«. O sprejemu in potrebnostih, katere morajo prinesiti s seboj, obvesti vodstvo vse pravočasno.

Banov. kmetijska šola v št. Juriju pri Celju prične novo šolsko leto 1934-35 dne 24. septembra t. l. Sprejemni pogoji: 1. Sprejme se okrog 30 prosilcev, v prvi vrsti kmetijske sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah. 2. Prosilci morajo biti telesno in duševno popolnoma zdravi, od 16 do 20 let stari, izjemoma se sprejme tudi starejše. 3. Prosilci morajo dovršiti vsaj 4 razrede, oziroma oddelke osnovne šole s pozitivnim uspehom. 4. Mesečna oskrbovalnina znaša 25 do 300 Din, ker dovoljuje banska uprava potrebnejšim delne štipendije. Tudi sreski kmetijski odbori podeljujejo prispevke k oskrbovalnini. Zato je najbolje, da oni, ki zaprosijo sreski kmetijski odbor za podporo, vložijo celotno prošnjo za sprejem na zavod potom sreskega kmetijskega referenta, da ve ta, koliko prosilcev je v srezu in koliko jih prosijo sreski kmetijski odbor za prispevek. Povprečno prispeva banovina eno tretjino in istotoliko sreski kmetijski odbor. Prosilci naj se obrnejo tudi na domače posojilnice in občine za podpore. Lastno-ročno spisana prošnja, kolekovana s 5 Din, mora dospeti na upravo zavoda do 10. avgusta t. l. Prošnji je priložiti: domovnico, krstni list, zadnje šolsko spričevalo, нравstveno spričevalo in obvezo

staršev oziroma varuha (kolek 2 Din), da bodo krili stroške. Oni, ki prosijo za podporo, naj navedejo v prošnji gospodarsko stanje staršev, županstvo pa lahko koncem prošnje to potrdi, priporoči prošnjo ter navede velikost posestva in višino državnega davka, ali se pa priloži koleka prosto »Uverenje o imovinskem stanju« z navedbo teh podatkov. Tiskovine za to se dobe pri občini in pri srezu. Poučuje se na zavodu poleg splošno izobraževalnih predmetov posebno: poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vrtarstvo, mlekarstvo, čebelarstvo, gozdarstvo, delno tudi vinarstvo in kletarstvo ter kmetijske gospodarske predmete, kakor: knjigovodstvo, zadružništvo, kmetsko zakonodajo in kupčijstvo. Z vsemi predmeti je združena gospodarska praksa na obsežnih zavodovih objektih. Zavod je posebno primeren za kmetske sinove iz živinorejskih okolišev banovine. O sprejemu se obveste prosilci pisмено, istotako kaj prineso s seboj.

Hmeljarsko poročilo. Najvišje cene, plačane zadnji čas za najboljši hmelj raznih provenienc, so bile naslednje: Nemčija Tettnang 80 Din za kg, Anglija Golding 73 Din, Francija alzaški 60 Din, Češkoslovaška Žatec 58 Din, Jugoslavija savinjski 50 Din, Poljska volinjski 42 Din, Belgija Poperinghe 38 Din, Amerika kalifornijski 34 Din za 1 kg. Vse cene na inozemskih tržiščih so preračunane po pariteti v Zürichu. — Savinjska dolina: Pri toplem vremenu in izdatni vlagi hmeljska rastlina izredno hitro napreduje. Vendar pa je stanje nasadov zelo neenakomerno, kakor se je pač obrezalo; v nekaterih je rastlina tudi že do vrha opor, v drugih, pozno rezanih, pa tudi še niti 2 m visoko. Radi izredne vročine in pomanjkljive vlage v aprilu in v prvi polovici maja se opaža na dobro razviti in zdravi rastlini, ki tudi ne trpi od škodljivcev, letos abnormalni pojav: namesto stranskih poganjkov je začela namreč predčasno odganjati cvetne nastavke in deloma že tudi cveteti. Izdatna vlaga prošlega tedna in hladnejše vreme bo predvidoma povzročilo konec temu pojavu ter bo razvoj rastline zopet normalno napredoval. — V kupčiji je razpoloženje bolj mirno, cene pa so ostale nespremenjene. Neprodanega hmelja je še kakih 200 q.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 2. junija 1934 so pripeljali 36 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 11—12 Din, slanina 10—12. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 27—30, 2 otave 30, 2 lucerne 36—40, 7 voz slame 25—30, 78 vreč krompirja po 0.75 do 1 (novi 5—6 Din), 20 vreč čebule 3—4.50, česen 6—8, hren 6—7, buče 3.50—5, špargelj 3—4, fižol v stročju 6—7.50, grah v stročju 4—6, luščen 7—8, suhe slive 8—12, črešnje 1—2, črnicice 3—4, celi orehi 10 luščeni 34. Na trgu je bilo 10 vreč pšenice po 1.25, 4 rži 1, 7 ječmena 1, 14 koruze 1—1.25, 8 ovs 0.75, 7 prosa 1.25, 9 ajde 1, 8 fižola 2—3. Smetana 10—12, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20—24. Perutnine je bilo: 182 kokoši 20—30, 1236 piščancev 18—50, 74 rac 15—25, 13 kozličev 40—60, 48 domačih zajcev 4—20 Din.

Mariborski svinjski sejem 1. jun. 1934.

Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 274 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 70 do 95 Din, 7—9 tednov stari 120 do 140 Din, 3—4 mesece stari 150 do 200 Din, 5—7 mesecev stari 220 do 280 Din, 8—10 mesecev stari 320 do 400 Din, 1 leto stari 420 do 520 Din, 1 kg žive teže 6—7 Din, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. Prodanih je bilo 151 svinj.

Mariborski živinski sejem 29. V. 1934.

Prignanih je bilo 14 konj, 11 bikov, 100 volov, 214 krav in 13 telet, skupaj 352 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 3.50 do 4 Din, poldebeli voli od 2 do 2.75 Din, plemenski voli od 2.25 do 3 Din, biki za klanje od 3 do 3.25 Din, klavne krave debele od 3 do 3.25 Din, plemenske krave od 2 do 2.25 Din, krave za klobasarje od 1.75 do 2 Din, molzne krave od 2 do 2.50 Din, breje krave od 2.25 do 3 Din, mlada živina od 3.50 do 4 Din, teleta od 4.50 do 5 Din. Prodanih je bilo 242 komadov.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 1 kg 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso od bikov, krav, telic 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste 8 do 12 Din, II. vrste 6 do 10 Din, svinjsko meso sveže 12 do 15 Din.